
LITERATUURBESPREKING

Complexe psychiatrie; een pleidooi (natuurwetenschap en empathie in de psychiatrie)

Complexe psychiatrie; een pleidooi (natuurwetenschap en empathie in de psychiatrie)

door Frank van Ree.

Uitg. Swets & Zeitlinger 1997

ISBN 90-265-1490-5

187 pagina's, f37,50

Wie een boek schrijft heeft een verhaal te vertellen. Dit boek is het verhaal van Frank van Ree en met name over Frank van Ree. Van Ree houdt een pleidooi voor een stevig wetenschappelijke onderbouwing van de psychiatrie vanuit een biologische en psychotherapeutische onderbouwing. Biologische, psychologische, sociale en geesteswetenschappelijke dimensies vormen samen de bestanddelen van de psychiatrie, aldus de auteur.

Op zich is dat een helder standpunt. Toch blijft het onbevredigend beantwoord als de laatste bladzijde van het boek is omgeslagen. Het boek moet niet gelezen worden als een antwoord hoe complexe psychiatrie eruit moet zien: het is het antwoord van de schrijver hierop.

Het boek is in twee delen gesplitst. In het eerste deel komt de medische psychiatrie aan bod en in deel twee werkt van Ree zijn ervaringen met psychotherapie uit. Dit tweede deel is het meest interessante deel omdat hierin de persoonlijke psychotherapeutische ervaringen zeer lezenswaardig worden beschreven.

In het eerste hoofdstuk wordt een pleidooi gehouden voor het beheersen van de neurologie door de psychiater, hetgeen met casuïstiek verduidelijkt wordt. Het is het perspectief van de medisch geschoolde psychiater die hier naar voren wordt gebracht. Van Ree voert casuïstiek aan waarin blijkt dat neurologische kennis "een must" is voor de psychiater en voor goede diagnostiek. Het klinkt bijna als verwijt wanneer de psychiater niet de neurologische kennis in huis heeft. Met even veel redenen omkleed kan ook gesteld worden dat de kennis van de psychiater en neuroloog zo omvattend is, dat je mag hopen dat ze niet beide tegelijk in 1 persoon verenigd moeten zijn (en dus een pleidooi zou zijn om ze naast elkaar te laten functioneren). In de hoofdstukken die hierop volgen wordt beschreven hoe de draagkracht en draaglast zich verhouden, hoe waarneming door lichamelijk disfunctioneren beïnvloed wordt en worden de klassieke psychiatrische diagnosen onder de loep genomen. Het is helder en nuchter beschreven waarbij voortdurend de vraag naar voren komt: voor wie is het boek geschreven? Voor de hulpverlener is het bekende stof, voor de leek is het te gespecialiseerd.

De conclusie in hoofdstuk 7 is veelzeggend: "*Een psychiater die alleen aan hersenziekten en psychofarmaca denkt, is even onvolledig als een psycholoog die*

zonder enige aandacht voor het lichamelijke en zonder kennis daarvan, aan het praten gaat”.

Het tweede deel is veel interessanter. Hierin komen de niet-specifieke effecten van de behandeling aan bod en van Ree laat in deze hoofdstukken zien dat hij een goed observeerder is. De rationele kennis, waar hij in deel 1 op aandringt, wordt (terecht) gerelativeerd. De mens achter de hulpverlener Van Ree komt naar voren en hierin toont hij zich zeer beminnelijk. Zijn reflecties op het stimuleren van actieve betrokkenheid van de cliënt, het

placebo-effect, en het belang van empathie voor succesvolle behandeling zijn inspirerend en ontnuchterend. Het aansluiten bij de geloofsovertuiging en de belevingswereld blijken dan soms de ankerpunten voor een goed contact, waarbij oplossingen voor problemen zich soms onvoorziën aankondigen (en zeker niet altijd rationeel te verklaren).

Op het eerste gezicht blijft het een boek dat op twee gedachten hinkt. Het laat zich het makkelijkste lezen als het boek over en van Frank van Ree.

Gerard Lohuis